

Deaf Studies workshop

Vzdelávanie Nepočujúcich v

Európe

Minulá a súčasná situácia

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Index

- A: Historický prehľad
- B: Vzdelávanie Nepočujúcich v Európe
dnes

Kontakt

<https://deafstudies.eu/>

Deaf Culture, Heritage and Diversity

@deafstudies.eu

TURKOOIS

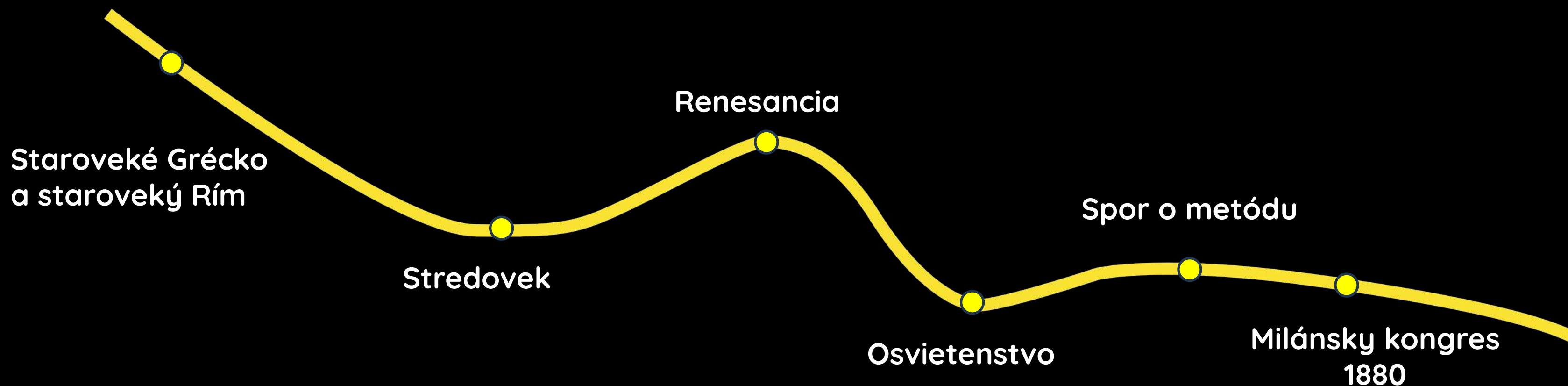
Innosign

Witaf
Seit 1865 im Dienste der Gehörlosen

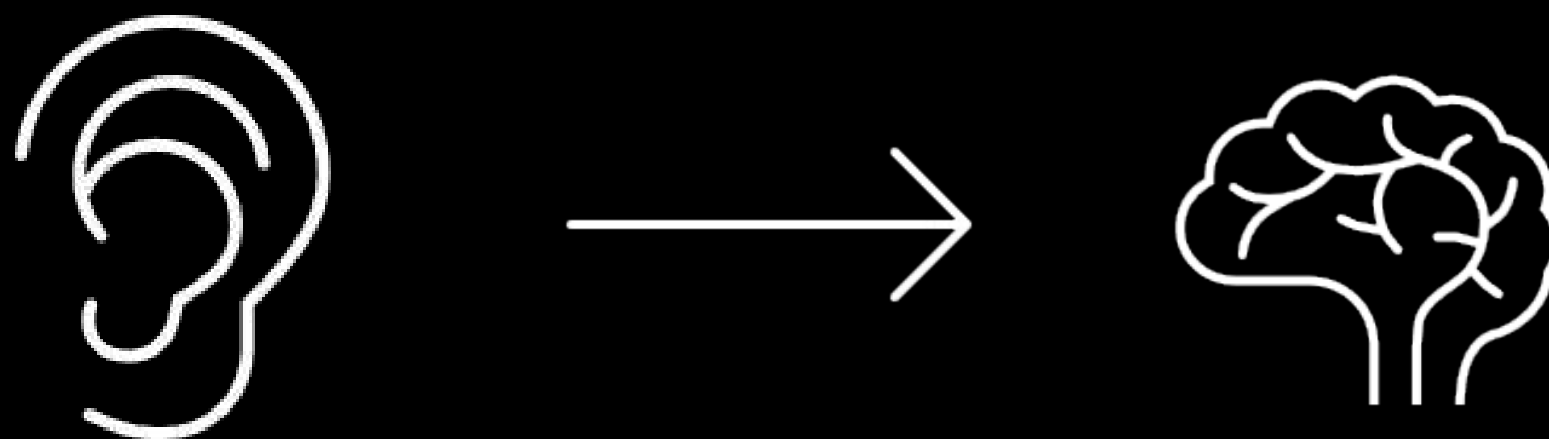
ISTITUTO DEI SORDI
DI TORINO

Historický prehľad

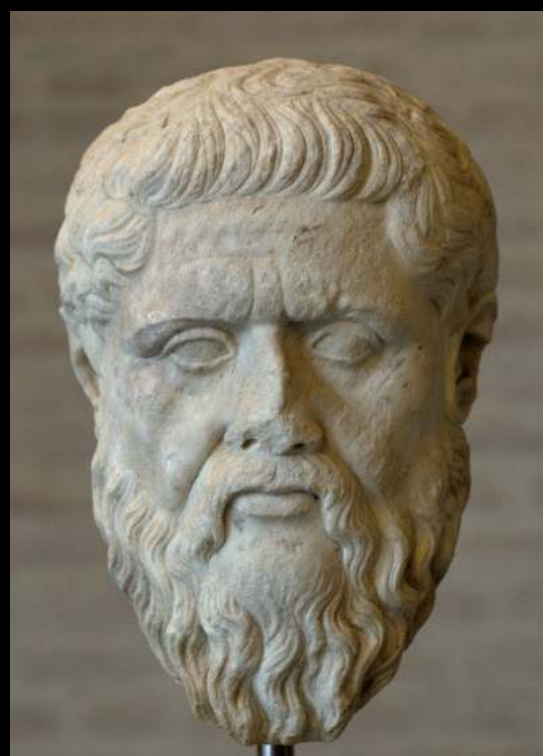

Staroveké Grécko a staroveký Rím

- O vzdelávaní Nepočujúcich v tom čase existuje len niekoľko dokumentov.
- Filozofi diskutovali o súvislosti schopnosti hovoriť a myslieť.
- Zákon urobil z Nepočujúcich ľudí "neľudí".

"Nepočujúci nemajú
inteligenciu, pretože sa
nevedia vyjadriť."

Platón (427-347 BC)

Aristoteles (384-322 BC)

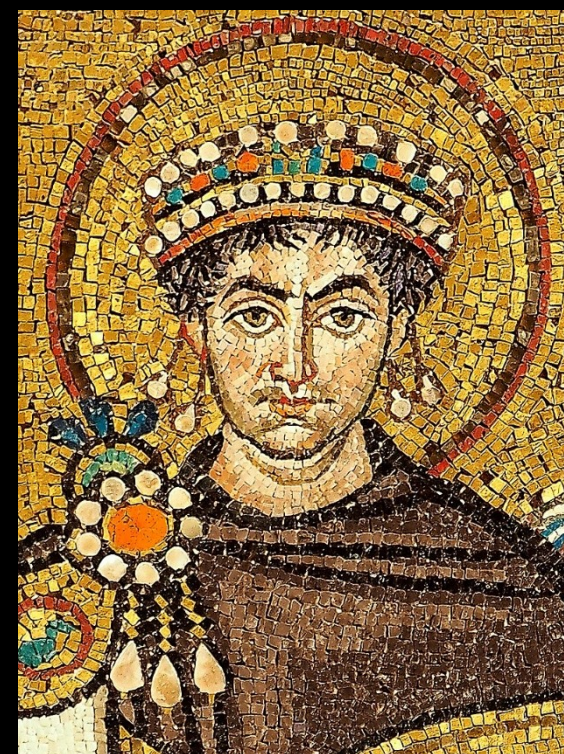
"Kto nepočuje a nehovorí,
nemôže myslieť."

"Kto nemôže počuť,
nemôže veriť."

Sv. Augustín z Hippo (354-430)

„Justiniánov kódex“

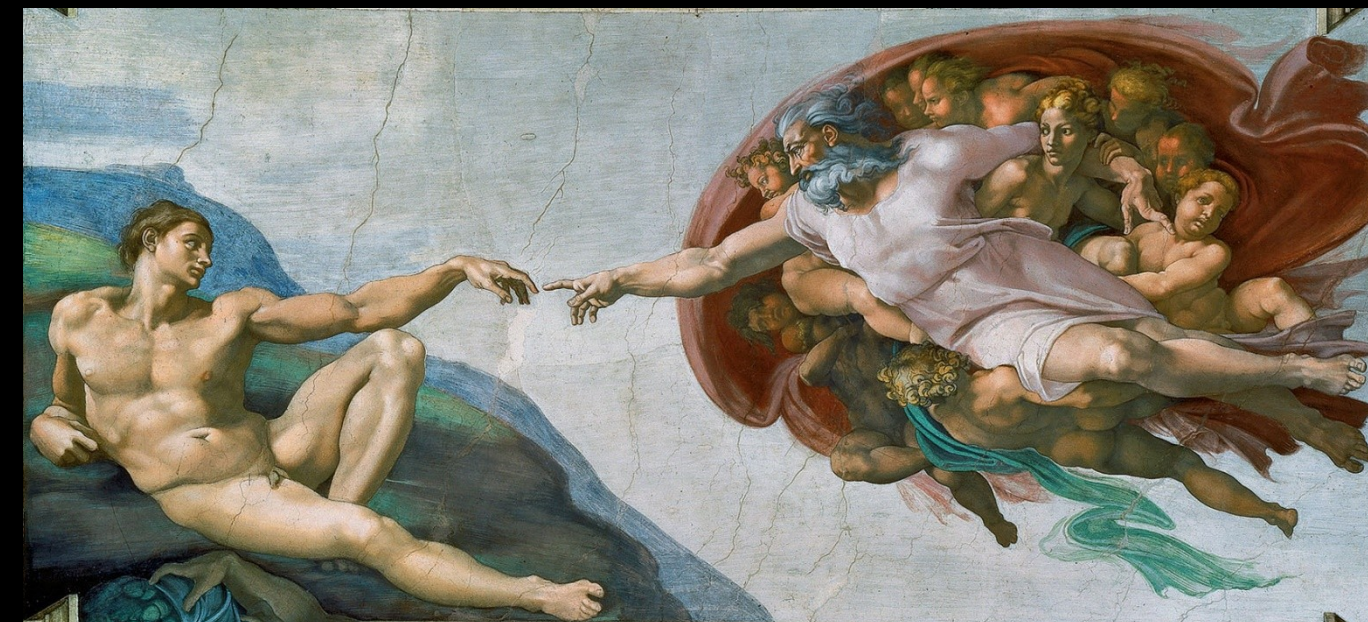
Justinián I (482-565)

Stredovek

- **žiadne vzdelávanie** pre Nepočujúcich
- Dokumenty o nepočujúcich z tohto obdobia sa zaoberajú najmä **zázračnými príbehmi o náboženských uzdraveniach.**
- S tým spojené predstavy o hluchote **charakterizovali obraz** nepočujúcich a ich vzdelávanie.

Foto: https://en.wikipedia.org/wiki/Middle_Ages#/media/File:Cleric-Knight-Workman.jpg

Renesancia

- snaha vyvrátiť Aristotelovu teóriu
- aktívne pokusy vzdelávať nepočujúcich, niekedy prostredníctvom posunkového jazyka

Pedagógovia vyvinuli rôzne metódy vyučovania nepočujúcich študentov.

Renesancia

Benediktínsky mních **Pedro Ponce de Leon** je často považovaný za "prvého učiteľa pre nepočujúcich"

Pedro Ponce de Leon (1500-1584)

Renesancia

Juan Pablo Bonet (1579-1633)

1620 - First book on a manual finger alphabet

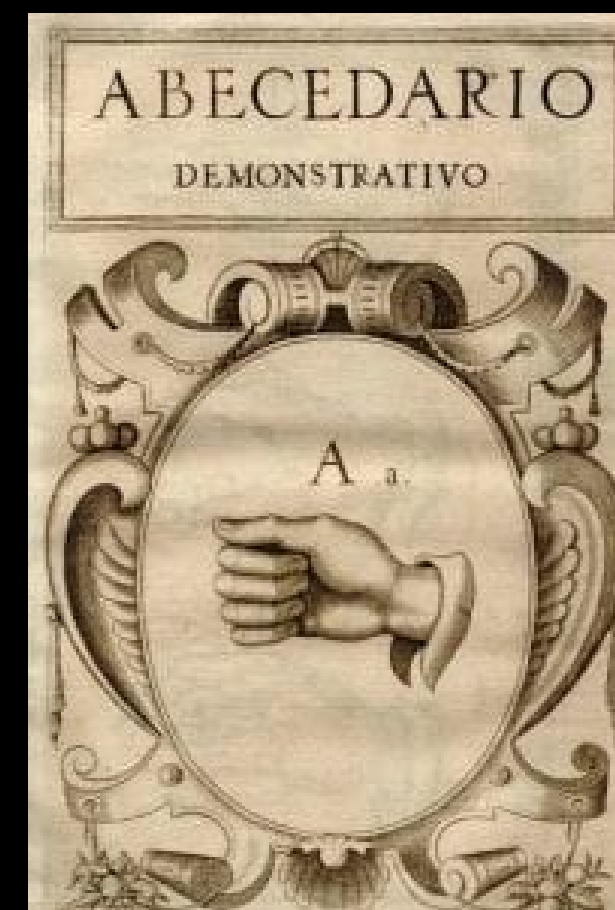
1885 - English edition → growing interest in deaf education in Europe

Bonet's method:

- Written letters → finger alphabet → articulation of sounds
- Lip-reading expected to develop naturally & without assistance

Significance:

- Early printed documentation of a finger alphabet
- **Influenced** later development of sign languages
- **Viewed signs only as a bridge to spoken language, not as an independent language**

Renesancia

Prvý človek, ktorý vynášiel **ústnu metódu**:

Johann Konrad Ammann

Švajčiarsko-holandský lekár a pedagóg nepočujúcich

Johann Konrad Ammann (1669-1724)

Renesancia

Prvý učiteľ Nepočujúcich:

Jacob Rodrigues Pereira

ústna metóda + posunkový jazyk
Francúzsko 1744

Jacob Rodrigues Pereira
(1715–1780)

Osvietenstvo

"Francúzska metóda

Abbé de l'Épée
Posunkový jazyk
Francúzsky kňaz

vyučovacia metóda:
kombinované gestá, písanie, prstová
abeceda a posunky

Abbé Charles-Michel de l'Épée
(1712-1789)

Foto: https://en.wikipedia.org/wiki/Charles-Michel_de_l'Épée#/media/File:Charles-Michel_de_l'Épée.jpg

Spolufinancovaný
Európskou úniou

1760 a 1771:

Institution Nationale
des Sourds-Muets de Paris

→ **prvá škola pre nepočujúcich** na
svete

→ boli založené školy pre
Nepočujúcich a vďaka výučbe v
posunkovom jazyku sa nepočujúci
v Európe dočkali "**zlatých rokov**"

Charles-Michel Abbé de l'Épée

(1712-1789)

Osvietenstvo

Condillac (1714-1780) filozof

- navštevoval hodiny de l'Épée
- chválili posunkový jazyk a de l'Épée metódu
- diskusie o povahe jazyka vrátane diskusií o používaní posunkového jazyka v porovnaní s orálnymi metódami vo vzdelávaní nepočujúcich

Étienne Bonnot de Condillac (1714-1780)

Kontroverzné metódy

v rovnakom čase ako de l'Épée:

→ **Samuel Heinicke**

Nemecký pedagóg nepočujúcich
začal vyučovať orálnou metódou

→ orálna metóda sa stala známou ako "**nemecká
metóda**"

→ kontroverzia medzi **Heinicke a de l'Épée "Spor
o metódu"**

→ trvá dodnes.

Foto: <https://deafhistory.eu/index.php/component/zoo/item/samuel-heinicke-de>

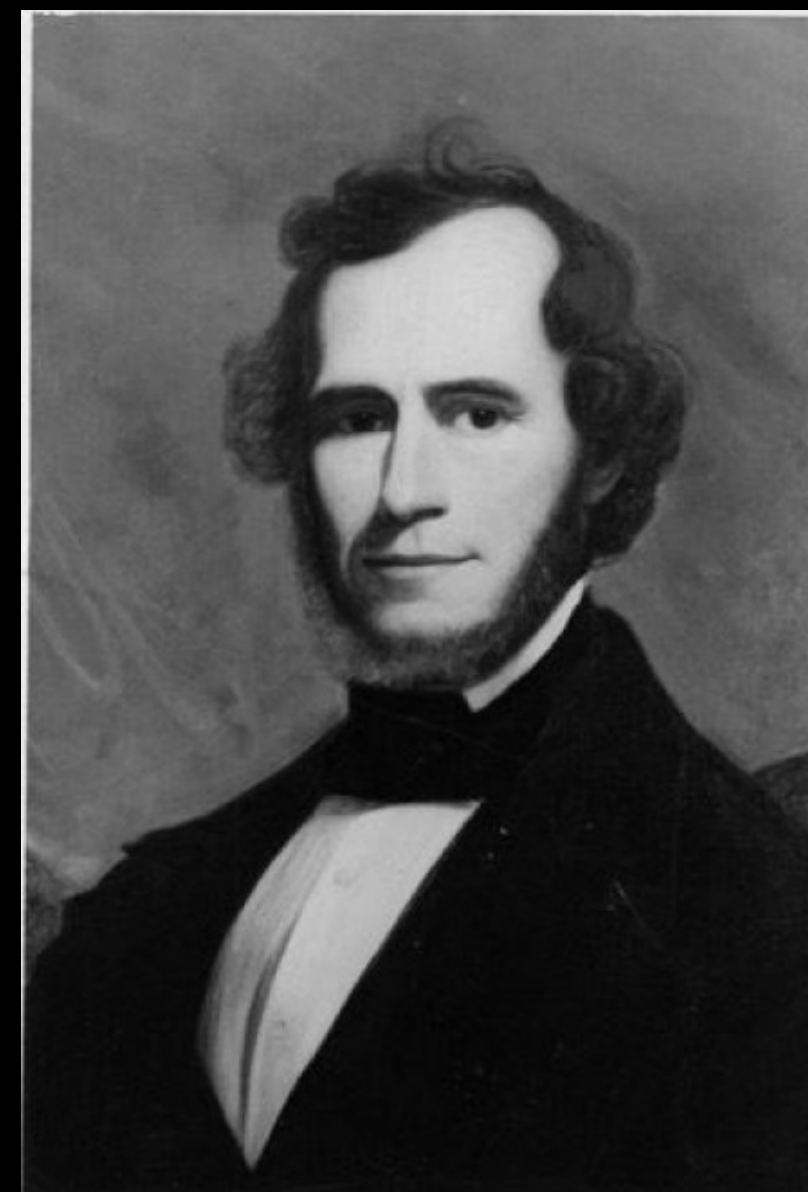
Samuel Heinicke (1727-1790)

Osvietenstvo

Thomas Braidwood (1730-1806)

Škótsky pedagóg: priekopník vzdelávania nepočujúcich

- založil **Braidwood's Academy for the Deaf and Dumb** = prvá škola svojho druhu v Británii.
- Jeho metódy sa zameriavali na učenie nepočujúcich študentov hovoriť a čítať z pier: **oralizmus**

Thomas Braidwood (1730–1806)

Francúzsko: prvá škola pre Nepočujúcich v Paríži

Foto: Wikipedia

L'Institut National de Jeunes
Sourds de Paris
(Inštitút pre Nepočujúcu
mládež, Paríž).

Najstaršia škola pre Nepočujúcich v Nemecku (Sasko / Heinicke)

Foto: Wikipedia

Sächsische Landesschule mit
dem Förderschwerpunkt
Hören, Förderzentrum
Samuel Heinicke
(Saská štátna škola so
zameraním na sluchové
postihnutie, Centrum
podpory Samuela
Heinickeho)

Viedeň: Inštitút pre hluchonemých

Jozefa II. - rok 1779

Foto: <https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/Taubstummeninstitut>

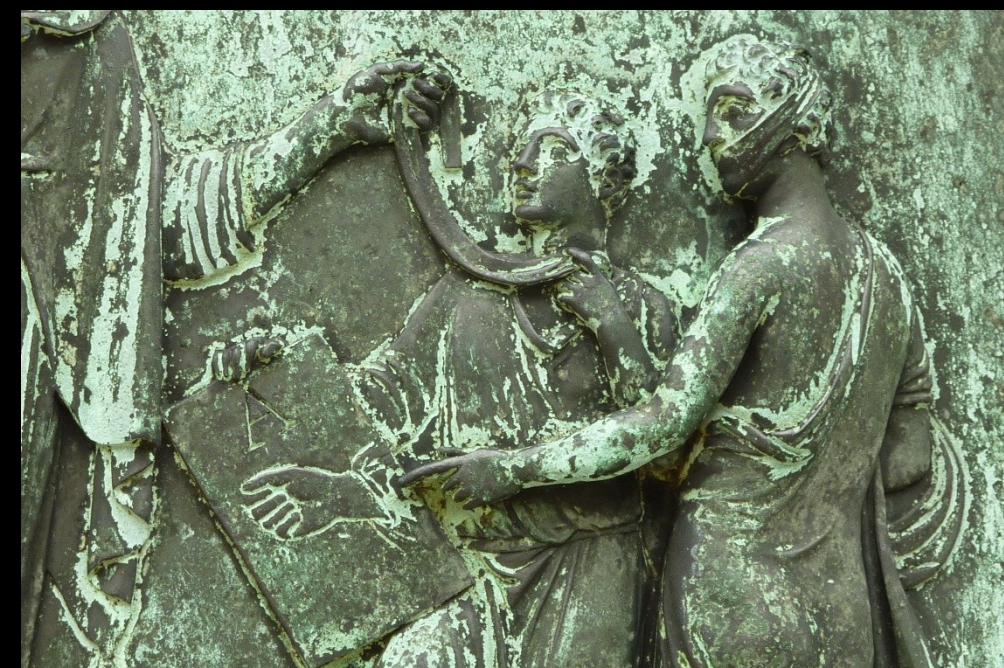
Založenie „Taubstummeninstitutu“ za vlády Márie Terézie a Jozefa II.:

Cisár Jozef II. (1741–1790) navštívil Paríž počas vlády svojej matky Márie Terézie (1717–1780) a prezrel si **školu pre nepočujúcich, ktorú založil abbé Charles-Michel de l'Épée**. Po návrate do Viedne poveril Jozef II. Johanna Friedricha Storka (1746–1823), aby založil podobnú inštitúciu.

Viedeň: Josefsplatz

Foto: <https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/Josefsplatz>

Viedeň: Josefsplatz

Cisár Jozef II. odstraňuje obvazy z uší a úst dvoch hluchonemých osôb

V roku 1779 bol založený **Inštitút pre Nepočujúcich** (popri Tereziáne).

Na reliéfe sú zobrazené alegórie predstavujúce vzdelávací potenciál nepočujúcich:

- Na stole za cisárom stojí kalamár s brkom.
- Na zemi leží kniha.
- Dieťa drží bridlicu s písmenom "A" a pod ňou ruka predvádza príslušnú prstovú abecedu.

Devätnáste storočie

V roku 1815 sa americký duchovný **Thomas Hopkins Gallaudet** zoznámil s deväťročnou nepočujúcou dcérou svojho suseda, **Alice Cogswellovou**.

Pozoroval, že Alice sa hrá oddelene od ostatných detí, preto sa pokúsil nájsť spôsoby komunikácie a začal ju učiť tak, že písal názvy predmetov a kreslil obrázky paličkou do hliny.

Keďže v Amerike neexistovali školy pre nepočujúcich, Gallaudet odcestoval do Európy, aby našiel vhodnú metódu vzdelávania.

Thomas Hopkins Gallaudet (1787-1851) a **Alice Cogswellová** (1805-1830)

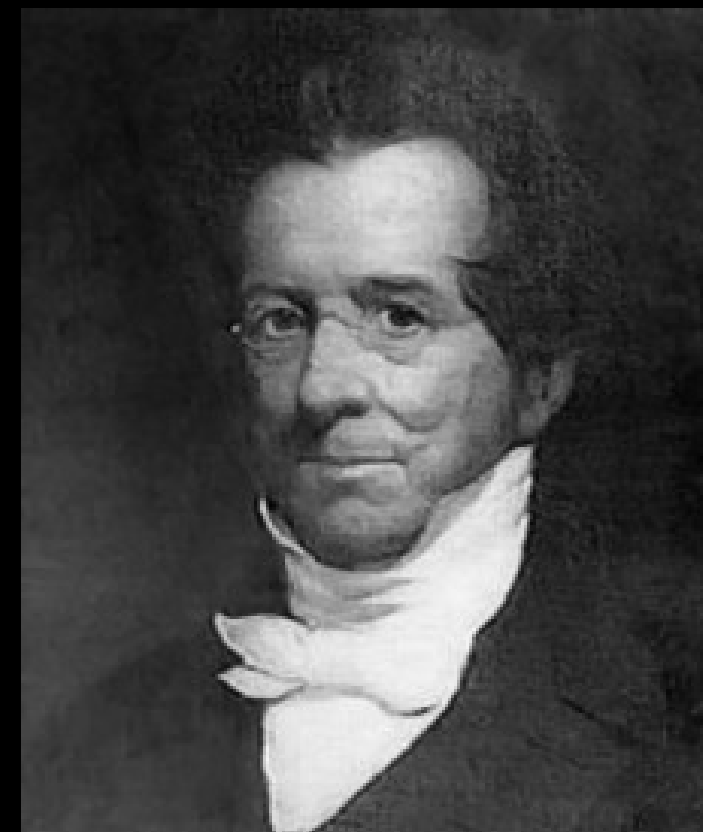
Devätnáste storočie

Gallaudet odišiel do Paríža, kde sa zoznámil s **Laurentom Clercom**, nepočujúcim učiteľom v škole založenej de l'Épéem.

→ vyučovacia metódu založená na posunkovom jazyku,

→ Clerc učil Gallaudeta posunkový jazyk,

→ Gallaudet ho učil angličtinu.

Thomas Hopkins Gallaudet (1787-1851)

Laurent Clerc (1785-1869)

Devätnáste storočie

1817: Americká škola pre Nepočujúcich v Hartforde

Clerc priniesol do Ameriky Francúzsky posunkový jazyk:

→ rýchlo zmiešaný s americkým posunkovým jazykom

→ **Americký posunkový jazyk (ASL)**

medzi francúzskym posunkovým jazykom (LSF) a ASL pretrvávajú veľké podobnosti.

Thomas Hopkins Gallaudet (1787-1851) a **Alice Cogswellová** (1805-1830)

Nineteenth century

V roku **1864** prijal Kongres zákon, ktorým povýšil "Kolumbijský ústav pre Nepočujúcich"

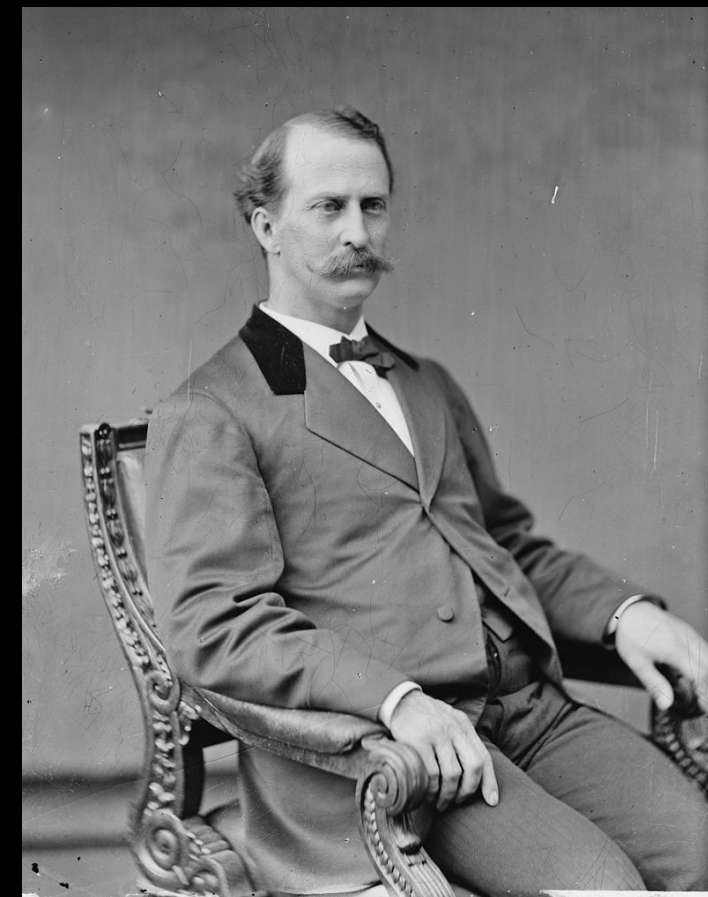
Washington: Národná vysoká škola pre Nepočujúcich.
Bola to prvá inštitúcia vyššieho vzdelávania

Edward Miner Gallaudet: syn Thomasa Hopkinsa Gallaudeta sa stal jej prvým prezidentom

Dnes slávna **Gallaudetova univerzita**, jediná univerzita na svete určená predovšetkým pre Nepočujúcich študentov.

Fotky: https://de.wikipedia.org/wiki/Gallaudet_University#/media/Datei:College_Hall,_Gallaudet_University.jpg

https://de.wikipedia.org/wiki/Edward_Miner_Gallaudet#/media/Datei:Edward_Miner_Gallaudet_-_Brady-Handy.jpg

Edward Miner Gallaudet
(1837-1917)

College Hall, Gallaudetova Univerzita

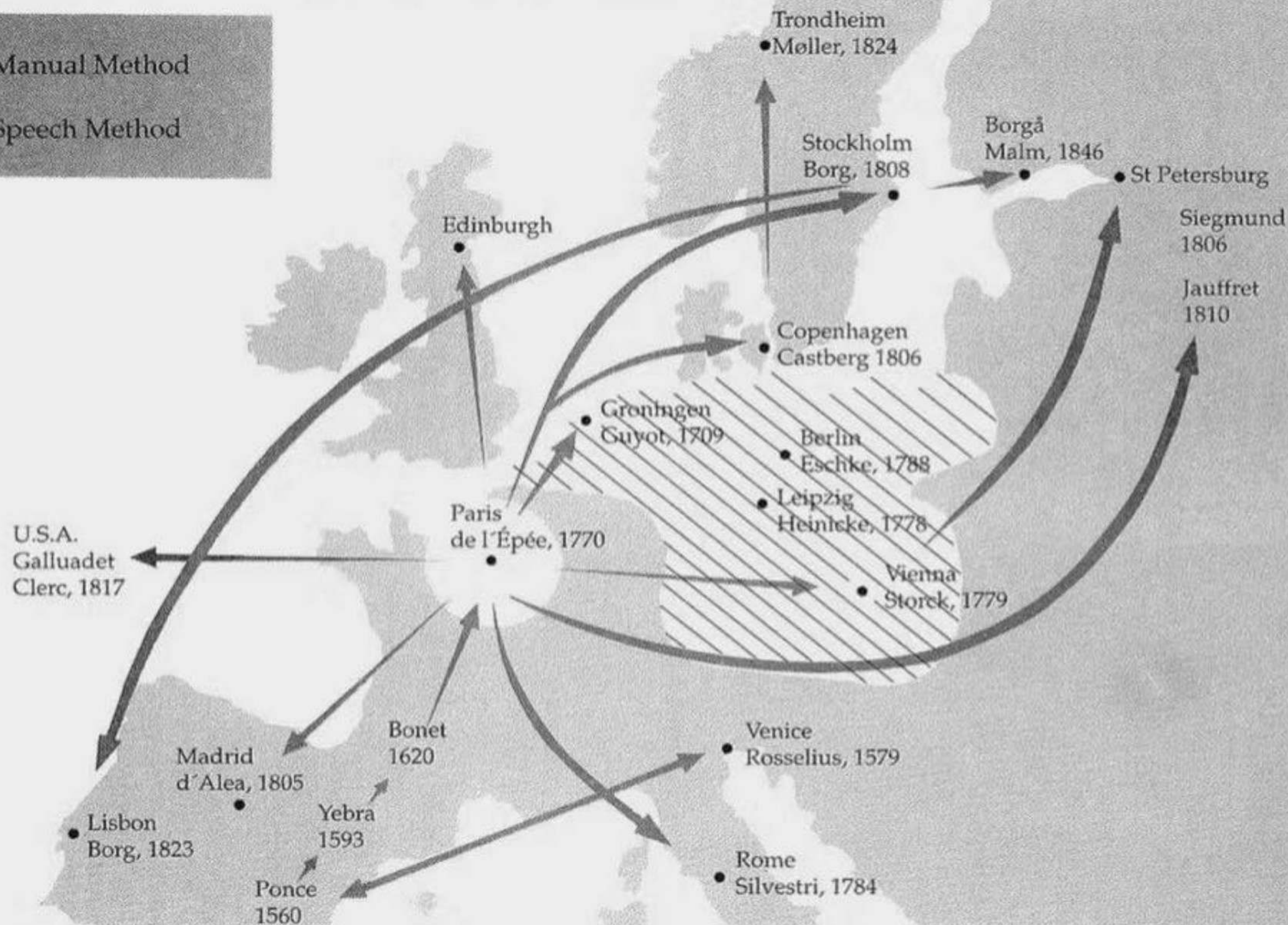
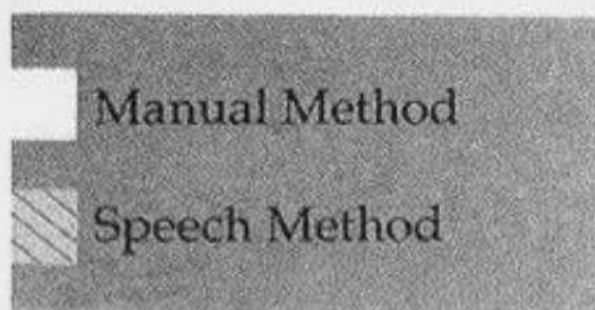
Spolufinancovaný
Európskou úniou

Škola pre Nepočujúciach - časová os

DEAF
CULTURE,
HERITAGE AND
DIVERSITY

Next Generation of Schools

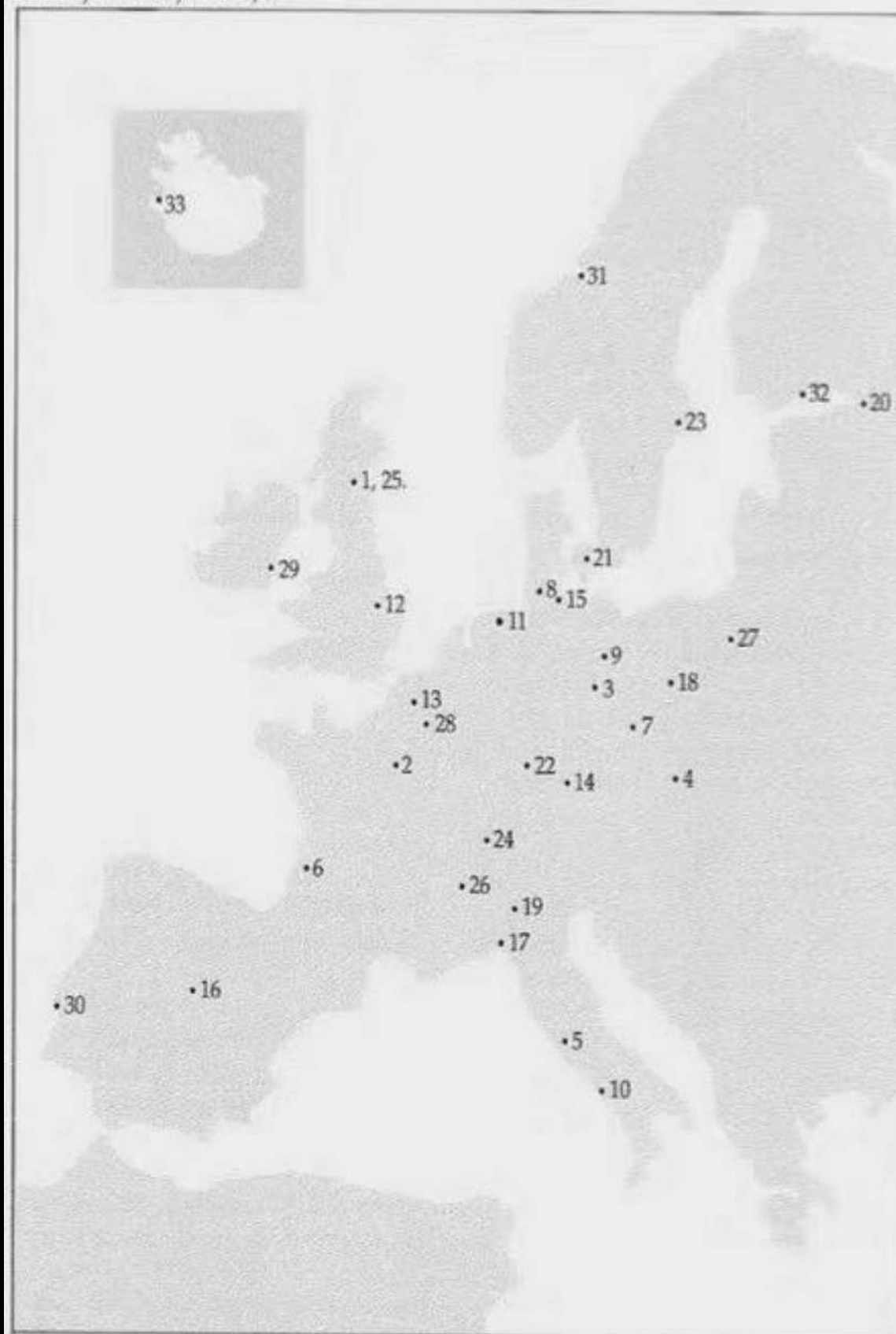

Spolufinancovaný
Európskou úniou

THE HISTORY OF DEAF PEOPLE

Schools for the Deaf in Europe

Some schools for the deaf established between 1760 and c. 1860

1. Scotland. Edinburgh 1760. Founder, Thomas Braidwood.
2. France. Paris 1770. Founder, Abbé de l'Épée.
3. Germany. Leipzig 1778. Founder, Samuel Heinicke.
4. Austria. Vienna 1779. Founder, Storck.
5. Italy. Rome 1784. Founder, Silvestri.
6. France. Bordeaux 1786. Founder, Sicard.
7. Czechoslovakia. Prague 1786. Founder, Berger.
8. Germany. Schleswig-Holstein 1787.
9. Germany. Berlin 1788. Founder, Eschke.
10. Italy. Naples 1789. Founder, Cozzolino.
11. Holland. Groeningen 1790. Founder, Guyot.
12. England. London 1792. Founder, John Townsend.
13. Belgium. Tournai 1793. (Closed soon after).
14. Germany. Munich 1798. Founder, Ernsdorfer.
15. Germany. Kiel 1799. Founder, Pfingsten.
16. Spain. Madrid 1800. Founder, Josep d'Aléa. Became a public school in 1814.
17. Italy. Genoa 1801. Founder, Assarotti.
18. Poland. Breslau (now Wrocław) 1804. Founder, Bürgel.
19. Italy. Milan 1805. Founder, Eyrand.
20. Russia. St. Petersburg 1806. Founder,

- Siegmund.
21. Denmark. Copenhagen 1806. Founder, Castberg.
  22. Germany. Gmünd, Württemberg 1807.
  23. Sweden. Stockholm 1808. Founder, Pär Aron Borg.
  24. Switzerland. Zurich 1809. Founder, Scherr.
  25. Scotland. Edinburgh 1810. Founder, de Lys.
  26. Switzerland. Moudon 1811.
  27. Poland. Warsaw 1817. Founder, Falkowsky.
  28. Belgium. Lüttich 1817.
  29. Ireland. Dublin 1819.
  30. Portugal. Lisbon 1824. Founder, Pär Aron Borg.
  31. Norway. Trondheim 1824. Founder, Andreas Møller.
  32. Finland. Borgå 1846. Founder, Malm.
  33. Iceland. Reykjavik 1867. Founder, Séra Páll Pálsson.

Schools for the deaf were also founded outside Europe, for example in Hartford, Connecticut (U.S.A.) in 1817 by Gallaudet and Clerc and in Calcutta, India in 1828 by the Englishman, Nicolls.

Kontroverzné metódy

"Takto veľký impulz vzdelávania a emancipácie nepočujúcich, ktorý sa šíril Francúzskom v rokoch 1770 až 1820, pokračoval vo svojom triumfálnom pochode v Spojených štátoch, kde mal vplyv až do roku 1870. [...] Ale potom - a to je zlomový bod v dejinách - sa všetko obrátilo, všetko sa obrátilo proti posunkovému jazyku, proti jeho používaniu nepočujúcimi a pre nepočujúcich a v priebehu dvadsiatich rokov bolo dielo celého storočia zmarené."

(Oliver Sacks 49)

Takmer 200 rokov sa medzi rodičmi a učiteľmi nepočujúcich rozvíjalo oralistické protihnutie. "To, čo sa stalo s nepočujúcimi a ich posunkovým jazykom, bolo vlastne súčasťou všeobecného (a ak chcete, aj politického) hnutia tej doby: viktoriánskej tendencie k potláčaniu a konformizmu, k netolerancii menšín a ich zvykov, či už náboženských, jazykových alebo etnických."
(Sacks 49)

Milánska konferencia

1880

Milánsky kongres znamenal
začiatok šírenia

oralizmu v školách pre nepočujúcich
v Európe a Spojených štátoch

Vzdelávanie Nepočujúcich v dnešnej Európe

Typy škôl v Európe

- Rôzne typy škôl v jednotlivých krajinách a regiónoch
- TRI hlavné modely:

a)

**„Školy pre
nepočujúcich“**

Jazyk výučby: prevažne
posunkový jazyk

b)

**Špecializované školy so
zmiešaným vyučovacím
jazykom**

(posunkový jazyk,
hovorený jazyk, čítanie z
pier)

c)

**Inkluzívne/integračné
prístupy**

– žiaci navštevujú „bežné“
školy s podporou

Trend smerom k inkluzívnemu vzdelávaniu

-> Svedčí o spoločenských, vedeckých a
vzdelávacích zmenách, ktoré **ovplyvnili vnímanie a
podporu nepočujúcich ľudí** v spoločnosti

Prístupy v rámci Európy

- Rozdielne prístupy v jednotlivých krajinách a regiónoch
- TRI hlavné modely:

a)

Posunkový jazyk

(považovaný za neoddeliteľnú
súčasť kultúry a identity
nepočujúcich)

b)

**Bimodálno-bilingválna
pedagogika**
(oba jazyky sa učia súčasne)

c)

Oralizmus / hovorený jazyk

Ďakujeme!

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Zdroje

Dotter, F./Jarmer, H./Huber, L. (2019): Die Relikte von Oralismus und Behindertendiskriminierung in Österreich. In: Schmidt, M./Werner, A. (Hg.): Zwischen Fremdbestimmung und Autonomie. Neue Impulse zur Gehörlosengeschichte in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Bielefeld: transcript, S. 371-421. (title of the article: „The relicts of oralism and discrimination against disabled people“, title of the book: „Between heteronomy and autonomy. New impulses for the history of the deaf in Germany, Austria and Switzerland“)

Monaghan, L. (2016): Deaf Education History. Milan 1880. In: In: Gertz, G./Boudreault, P. (Hg.): The Sage Deaf Studies Encyclopedia. Los Angeles: SAGE, S. 173-177.

Nieves, B. (2016): Deaf Education History. Pre-1880. In: Gertz, G./Boudreault, P. (Hg.): The Sage Deaf Studies Encyclopedia. Los Angeles: SAGE, S. 182-186.